

get, et stående udvalg eller til den kommunale administration, medmindre andet følger af lovgivningen.

Kommunalbestyrelsen har en generel adgang til at nedsætte særlige udvalg, jf. den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 4, der kan bestå af kommunalbestyrelsesmedlemmer og andre, herunder ansatte i den kommunale administration. Særlige udvalg kan enten have forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller et stående udvalg eller tillægges en beslutningskompetence inden for et bestemt, nærmere afgrænset område. Et særligt udvalg kan ikke tillægges almindelige administrerende funktioner.

Der er imidlertid afvigelser fra dette hovedprincip. Visse råd og nævn med selvstændig beslutningskompetence eller med rådgivende og vejledende funktioner er kommunalbestyrelsen pålagt at oprette i henhold til særlig hjemmel i sektorlovgivning.

Afvigelserne i sektorlovgivningen om en lovpligtig nedsættelse af råd og nævn tager ikke nødvendigvis højde for forskelle kommunerne imellem. Forskelle i eksempelvis kommunestørrelse og politiske prioriteringer taler tværtimod for en høj grad af fleksibilitet.

For så vidt angår de kommunale råd og nævn med administrative opgaver kan fleksibiliteten give kommunalbestyrelsen mulighed for at indrette kommunalforvaltningen således, at det administrative ressourceforbrug minimeres. De overordnede målsætninger taget i betragtning bør afvigelser fra dette hovedprincip derfor begrænses.

Udvalget vedr. kommunale råd og nævn mv. har samlet fundet det mest hensigtsmæssigt at lægge vægt på, at kommunalbestyrelsen så vidt muligt har frihed til at nedsætte kommunale råd og nævn med administrative opgaver og dermed indrette den kommunale forvaltning under hensyntagen til målsætningerne om enkelhed og effektivitet i opgaveløsningen (frivillighedsprincippet). Særlige hensyn til f.eks. organets uafhængighed, individets retssikkerhed og fremme af samarbejdet mellem kommuner og andre myndigheder kan dog i visse tilfælde tale for, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at nedsætte bestemte organer med administrative beføjelser.

Frivillighedsprincippet udelukker dog ikke, at det kan anbefales kommunerne at oprette bestemte råd og nævn. Ligeledes udelukker det heller ikke, at der for så vidt angår administrative råd og nævn udarbejdes bestemmelser om organernes medlems sammensætning, arbejdsrammer, sekretariatsbetjening mv., som kommunerne er forpligtede til at følge, såfremt kommunalbestyrelsen vælger at nedsætte organerne. Formålet med sådanne bestemmelser kan eksempelvis

være at sikre retssikkerheden. Bestemmelserne kan supplere den nødvendige lovhjemmel, som en overførsel af administrative beføjelser til et råd eller nævn forudsætter.

For så vidt angår kommunale råd og nævn med rådgivende opgaver taler målsætningen om en enkel, effektiv struktur og hovedprincippet om kommunalbestyrelsen som øverste myndighed for, at frihed i nedsættelsen af råd og nævn bør være udgangspunktet. Hovedprincippet om kommunalbestyrelsen som øverste myndighed i den kommunale styrelseslov betyder nemlig, at et repræsentativt sammensat organ valgt af den lokale befolkning skal foretage en afvejning og prioritering på tværs af sektorområder.

Det er derfor centralt, at kommunerne i deres opgaveløsning har få detaljebindinger i organisering og arbejdsprocesser, så der er mulighed for nytænkning og alternative løsninger.

Når der tidligere har været oprettet lovpligtige kommunale rådgivende organer, har begrundelserne bl.a. været et politisk ønske om at sikre bestemte gruppers interessevaretagelse eller at sikre implementeringen af en bestemt politik ved at skabe et organ, der sørger for løbende at følge udviklingen.

Efter udvalgets opfattelse bør det generelt tillægges stor vægt, at kommunalbestyrelsen som øverste myndighed selv kan afgøre, hvem der skal rådgive den, og hvilken rådgivning den har behov for. Udvalget har således som udgangspunkt fundet det mest hensigtsmæssigt, at det er frivilligt for kommunalbestyrelsen at nedsætte råd og nævn med rådgivende opgaver.

Med henblik på at sikre en reel kommunal frihed er det forekommet udvalget mest hensigtsmæssigt, at der som udgangspunkt ikke fastlægges formkrav til rådgivende organer, der frivilligt nedsættes af kommunalbestyrelsen. Dette er dog ikke i modstrid med, at et ministerium kan vælge at udforme en vejledning på området. En sådan vejledning kan give inspiration til og eksempler på opgaver, sammensætning, rammer, vilkår mv. i forbindelse med nedsættelse af rådgivende organer.

Udvalgets principielle overvejelser har tilsagt, at kommunalbestyrelsen og amtsrådet som hovedregel skal have frihed til at afgøre, hvilke råd og nævn der ønskes nedsat og i givet fald hvordan. Et sådant princip indebærer, at kommunerne har mulighed for at indrette administrationen efter, hvad der i den enkelte kommune vurderes at være mest hensigtsmæssigt og effektivt.

Udvalget har i rapporten fundet det vigtigt at understrege, at de opgaver, som råd og nævn med administrative opgaver aktuelt varetager, fortsat skal løses.